

GAZETA

TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 3 galbini mon. sunat6ria.

Brasiovu 6 Iuliu 24 Iuniu 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvania.

Telegramu. Fagarasiu 3 Iuliu.

Excelenti'a s'a Parintele Metropolitu Alecsandru St. Siulutiu, f6u salutatu in trecere la bai cu cea mai mare caldura de t6ta intieleginti'a si in responsu adause: „Numai m6rtea me p6te despart6 de natiune.“

Emissulu r. comis. c. P6chy catra jurisdictiuni espune: ca sosindu asternut'a opiniune in caus'a organizatiunii deregatoriiloru Ard6lelni dela in. min. ung. respundietoriu sub Nrulu 2416 din 14 Iuniu confirmatu de Mai. S'a li se comunica in aclusu si adauge:

„Convinsu pe deplinu, ca deregatoriile adencu patrunse de marea importantia a acestei straformari constitutionale si voru tien6 de cea mai inalta obligatiune patriotica a duce in deplinire straformarea ac6st'a constitutionalu pe temeiulu pracesi de dreptu constitutionalu impreunata cu ordinea legala si inca eschidiendu or-ce interese personali, prin urmare respectanduse dupa demnitate interesele deosebiteloru nationalitati si confesiuni, si ac6st'a cu prudentia impreunata cu circumspetiune plina de sollicitudine, asia, c6 rezultatulu loru se p6ta despre o parte asecur6 consolidarea vietiei constitutionale si folosirea ei durabila, 6r' de alta parte prin o administratiune a neg6tialoru corespondiet6re revocanda in vi6tia si prin inaintarea corespondiet6re a servitiului publicu, linistindu, se influentieze in t6ta direptiunea; ca numai cu, astufeliu de purcedere prudenta se p6te da val6re afirmarii aceleia, dupa care int6cmirile deregatoriiloru vechi suntu nu numai a se impaca cu sistemulu responsabilu parlamentariu, ci si a se identific6.“

Clusia 20 Iuliu 1867.

C. P6CHI m. p.

Epaminondas et Pelopidas.

Dupa soaparea Tebei de tirani'a Spartani-loru in a. 379 inainte de Cristosu tebanii si t6ta partea Greciei oonoscute sub numele B6otia ar' fi trebuitu se recada in servitute si mai grea din o cauza prea fir6sca. Locuitorii B6otiei era nisce 6meni carii cred6 numai in mancare si beuturi, 6r6 dati din mosi de stramosi la o vi6tia imbuibata si desfrenata, prin care pop6ra intregi se molesiesou, se destrama, perdu caracterulu barbatescu si imbraca pe celu de poltroni, din care cauza mai alesu pentru vi6ti'a ostasi6sca nu mai sunt buni de nimicu. Inse 6menii imbuibati urascu si sciintiele si artele, din cauza ca alaturea cu corpulu devine si spiritulu loru trandavu si discordatu c6 si alu viteloru ingrasiate. Lacomia si imbuibarea face pe 6meni totuodata si egoisti, rapitori, insielatori, din cauza ca cei dedati la desfreu niciodata n'au de ajunsu. Omenii imbuibati inse sunt si brutali.

6ca astfelu de 6meni era tebanii trei si patru sute de ani mai nainte de Chr.

Dreptu ca in Atina si Spart'a inca se fa6e multe ospetie si adunari publice de barbati; ei inca av6 cluburi si casine precum au europe-nii dela unu timpu inc6ce; anticii inca form6 fonduri tocma si cu scopu de a d6 din ele numai ospetie, s6u precum se numescu in dilele n6stre prandiuri, banchete, din6e, soir6e, serate, cercuri si alte secaturi; scopulu inse principalu in asemenea casurinu era pentru c6 se si ind6pe pantecele, ci era cu totul altulu, adica acela pe care'lu vedemu in dilele n6stre la britani: imprumutarea de idei, agerirea mintii, pregatiri

de reforme in cele mai multe ramuri ale vietii sociale si publice, 6ra nu beti'a nici cartoforia etc.

Profetulu Moise a datu lumii ecsemplu ce se va pastr'a in veci, cum cineva p6te face dintr'unu poporu de sclavi, caramidari corupti si ticalosi, unu poporu din care se se nasca o multime de profeti. Romulus si Numa formasera din o adunatura de pastori, fugari si desertori unu simbure de natiune, a carei glori'a va produce admirarea totororu timpurilor, Epaminondas si Pelopidas au datu unu ecsemplu, cum p6te cineva face eroi inca si dintr'unu poporu efemeiatu si destramatu prin outur'a cea rafinata, falsa, prin gastronomia, mai in scurtu eroi si barbati de statu din germani si betivi.

Cine au fostu acelu Epaminondas si acelu Pelopidas? Toti scolarii cati au invetiatu a traduce din Cornelius Nepos au si aflatu cate ceva despre acei doi tebani. Noua ni se cuvine c6 se aflamu si mai multu despre densii.

Epaminondas si Pelopidas au fostu doi amici intimi, carii isi propusesera din tineretie a lucra in totu cursulu vietii loru numai pentru regenerarea republicei tebane, pentru naintarea fericitii si a gloriei aceleiasi. Pre catu temperamentele si chiaru impregiurarile familiare ale acelorou doi barbati era mai diferit6re unele de altele, pre atata ei era mai strinsu uniti in tre sinesi pentru ajungerea maretului scopu ce av6. Pelopidas si Epaminondas ambii era nascuti din familii cetatiane fruntasie, atata numai ca famili'a lui Pelopidas era un'a din cele mai bogate, candu din contra alui Epaminondas era saraca, precum a rentasu si elu saracu pana la finea vietii sale. Mai incolo, ambii barbati era dauiti dela natura cu o minte geniala, inse lui Pelopidas ii plac6 mai multu praos'a vietii decatulu studiulu si teori'a, de aceea elu se ocup6 numai cu afacerile statului, cu cele belice ou gimnastic'a si cu venatulu. Din contra Epaminondas caut6 t6te ocaziunile spre a si ageri mintea si inavuti cunoscintiele totuodata si prin lectura, prin ascultarea dascaliloru de renume mare si prin meditatiuni seri6se. Din acestea oanse Pelopidas era f6rte bunu pentru negotiatiuni diplomatice, candu din contra Epaminondas isi put6 desvolta cunoscintiele sale mai multu numai in discursuri private. Tocma pentru a ceea inse ei c6 amici de sufletu nobilu isi si imparti6 afacerile si rolele dupa talentele fiacaruia, departandu dela sinesi orice fantasia desi6rta. Ambii se renumera intre cei mai mari barbati de statu ai Greciei antice. Scopurile loru au fostu mari, prudenti'a, intieleptiunea, petrundera, finulu tactu de a nu esi cu mesurile loru nici prea curenda nici prea tardiu au corespunsu intru t6te la acele scopuri. Ambii au fostu generali buni, Epaminondas inse au intrecutu pre toti contimpurarii sei, pe Agesilaus, Iphikrates si Chabrias atatu prin fapte belice maretie, catu si prin unu spiritulu departe vedietoru si creatoru, cu care elu a naintatu art'a belicoa la greci. In dilele acestoru generali se int6cmi o sistema cu totul noua atatu de tactioa, catu si de strategia, pe care apoi regii Filipu si Alecsandru le desvoltara mai departe. Pe atunci dinsii au si apucatu a forma trupe de soldu, adica soldati, adica ostasi inchirietu, luati cu plata, carii se indator6 a se bate pentru domnii cetatieni. Epaminondas si Pelopidas isi pusera piciorulu in pragu, pentru c6 tebanii se nu mai ia soldati, ci se se formeze din tinerimea si din barbati loru ostasi, prin urmare 6stea intr6ga se conste din cetatieni carii au ceva si seiu pentru ce se batu, 6ra nu din golani si trasi impinsi, pe carii societatea nu i p6te suferi in mijloculu seu, pri urmare i trimite la macelu, precum face de ecs. Franci'a n dilele n6stre cu o parte a tinerimii, pe care o infunda in Algeri'a, pentru c6 se si sparga capetele si se se junghe cu Cabillii. Cine ar' fi crediutu?

Epaminondas si Pelopidas facura din imbuibatii tebani o stasi atatu de buni, in catu pre catu au statu in vi6tia acei doi barbati, concetatiunii loru tien6 la lupta dr6pta atatu cu eroi spartani, catu si cu t6te cetele de soldati straini.

Epaminondas se mai disting6 inca si prin ourati'a si marimea caracterului seu moralu, o insusire ac6sta rara destulu atatu in lumea vechia catu si in cea noua. Elu se ocup6 in 6rele libere nu numai cu filosofi'a, ci si cu alte ramuri de sciinti'a. Din contra Pelopidas in acela si timpu isi petreoc6 cu gimnastic'a si cu venatulu. Epaminondas era si retoru, inse fara flori si fora multe peri6de sucite; 6ra apoi fiind ca elu cunosc6 pe omu si mai anume pe greci de t6te clasele i petransese cum amu dise pana la ficati, asi6 se p6te intielege pentru ce oventarile sale ranea si trantea pe adversarii Tebei, 6ra mai anume pe Spartani intocma c6 si bratiulu seu celu vigorosu. Din t6te inve cumpatulu, simplitatea vietii si desinteresulu ce s'a vediu tu in caracterulu lui Epaminondas insuflasera cea mai inalta stima catra toti contimpurarii sei

Epaminondas nascutu in saracia avuse o multime de ocaziuni spre a se inavuti, elu inse a voitu in adinsu a fi si a reman6 saracu, c6 Socrates, Antistenea si Diogenes. Elu abi6 av6 in locuinti'a sa mai multe mobii de catu are in dilele n6stre unu bietu de dascalu dela sate. Acelu generalu carele gubern6 o republica elina av6 numai o mantela, in catu in dio'a in care i se spal6 aceeasi, nu avea cu ce se se imbraca si trebuia se remana acasa pana i se usc6. Unu ambasadoru persianu imbi6 odatu pe Epaminondas cu triedieci mii bucati de galbini pentru c6 se face pe voi'a regelui Persiei; ci Epaminondas in locu de a i lua, porunci acelu solu c6 se paras6ca Teb'a indata. 6ra galbinii se si i bage in ochi. Altadata a venit Jason domnitorulu Tesaliei si a imbi6tu pe Epaminondas cu d6ua mii galbini tocma pre candu acesta se afl6 in lipsa mare, darulu inse totu l'a respinsu cu taria si virtute, 6ra in lips'a in care se ved6 a cerutu doispre diece taleri dela unu amicu imprumutu, pentru c6 se si p6ta cumpara cele trebint6se spre a purcede la unu nou resboiu. Purtatorulu seu de arme liberase pe unu, generalu pentru o suma mare de bani. „Adumi inc6ce scotulu meu,“ ii dise Epaminondas, „apoi dute si i cumpara o bolticica cu vechituri, pentru ca fiindu acum bogatu, nu vei mai av6 curagiulu de a muri.“

Este de insemnatu, ca in timpurile lui Epaminondas si Pelopidas inca se afl6 c6 si astadi multi greci, cari, alergau f6rte nebunesece dupa avuti catu se p6te de mai; diferenti'a inse esentiala intre dini6ra si acum este, ca mai de multu nu era nici o rusine a fi saracu, din contra astadi esci cumpanitu numai dupa palaturi, echipage si giuvaere. Epaminondas inse si propusese pentru t6ta vi6ti'a sa a plesni in facia tocma ac6sta opiniune a 6meniloru. Castige care catu p6te pe cale drepta, d'ara se nu i bate jocu de aceia carii nu punu teimeu pe bogatii. G. B.

Brasiovu 6 Iuliu. Esamenele anuale in t6te instituttele publice din Brasiovu decurgu intr'ona. In luna viit6re se incepu si la gimnasiulu romanu, la cari se invita toti amicii culturii tenerimii spre incuragiarea generatiunii acesteia. —

— In marti'a viit6re va produce societatea teatrala frum6s'a si multu placut'a opereta: „Matrosii pe corabia“ compusa de Offenbach, la care se atrage atentiunea respectiviloru cu atatu mai vertosu, ca ci productionea ac6st'a cade in beneficiulu D-si6rei Teresia Kantai — alias Ratiu, cunoscutu c6 fostu mai indelungatu intre noi. —

Sibiu. In Gimnasiulu de statu de aici se finira esamenele in 28. Intre 439 gimnasisti se afla 238 fii de romani, 126 germani, 67 maghiari etc. Dupa confesiuni: 183 gr. or., 55 gr. cat. si 195 rom. cat., 5 evang. ref. si 1 israelitu.

Comitele natiunii sasesci inca totu se afla in Pesta chiamatu pentru a conferi in privintia viitoriloru modificari in fundulu regiu. Pe aici credu omenii, ca intre sasi nu se voru pre face modificatiuni ministeriale. — Repórtele despre cereale din Trannia suntú fórté imbucuratóre in tóta privintia.

„Siebenbürgische Blätter“ Nr. 71 din 28 Juniu combatu pe biroulu de presa din Brasiovu fara crutiare mergundu pana la personalitati si amerintiandu'i cu procesu. Totulu din caus'a unei proclamatii nemtiesci tiparite in favórea deputatului Emilu Trauschenfels, apoi in se oprite.

Blasiu, 24/6 1867.

† Eri petrecuramu la momentu pre Dr. Icané Bobu de Kopolnok-Monostor, carele veneri, in 21 Iuniu s'a mutatu din midilocolu nostru. Bobu erá cá de 33—35 ani, nascutu in partile Desiului (date secure nu am la mana). Tálatu seu a fostu cantoru la baserec'a unita din Desiu, unde repausatulu fece inceputulu studioru sale, cari le continua la Clusiu, de unde in 1847 veni la Blasiu pre „syntax“, cum diceau pre atunci. In si dupa revolutiune petrecú la casele parentiesci neavendu mediale necesaria spre a continua si fú docente vreo doi ani. Tigorandu cá atare isi aduná orecari mici economie si in tómn'a a. 1852 plecá la Blasiu spre urmarirea studioru. Aoi cu servitiu pre lunga „Paterulu Elekes“ ajutatú si cu unu stipendiu Bobianu termina cursulu gimnasiale la 1856. — Prea ven. ordinariatu cunoscundú talentulu destinú 'lu tramese in seminariulu centrale din Vien'a, de unde preste 4 ani trecú in institutulu pentru doctorandi numitu Augustineu si la 1862 se reintorse cá doctoru de teologia.

In tómn'a aceluasi anu fú aplecatu, cá profesoriu de istoria baserecésca si dreptulu canonicu la seminariulu metropolitanu de aici.

De atunci vietia lui fú lucrare neintrerupta si preste mesura incordata, nu numai in campulu, ce se tiea strinsu de sfer'a oficiului seu, ci si pre lunga ordinariatu metr., unde din tómn'a a. 1863 functiuná oa asesoriu consist. si apoi mai tardiu si cá vicenotariu pe la finea a. 1865, candu hectia lu consumase si debilitase, de nu mai potea duce protocollu siedintieloru. Deci abdisé. Dara in locu de a se retrage inca pre atunci si a vedé singuru de curarea sanetatiei si catedr'a profesorésca, s'a incarcatu cu una sarcina póte mai grea, de catu cea de pana aci: cu prefectur'a tipografiei si ratiucinale ei cele lungi si incurcate. Apoi chiaru in lunele din urma, pre candu fisice erá asia debilitatu incatu se tragea numai cá si una umbra, lua si redactiunea „foiei archidiecesane“, ce dinsulu a intemeliatu si este proprietate a dinsului.

Pre lunga aceste mai avú si notariatulu protopopiei Blasiului si in absentia d. Fekete, pre tempulu dietei Sabiiane si a participarii dsale la Reichsrath, conducerea acelu protopopiatu. Mai fú si consiliariu la tribunalulu matrimoniale si fisicu consistoriale.

Ce parte a luatú ferioitulu la literatur'a dinaristica e cu multu mai cunoscutu, de catu se fia opu a se amenti in loculu acest'a.

Asia poterile corpului seu de constructiune tare debila scadiura din ce in ce mai multu, si cu atatu mai rapede, cu catu mai pucinu voia dinsulu aei cunósce pusetiunea si asi tiermuri aspiratiunile, celu faceau a se incordá prea multu. Deci tempuria stingere a lui erá neincunjurata scl. De mortuis nihil nisi bene.

—u.

In privintia restauratiunii comitatelor, care va incepe catu mai curendu, dorintia comuna este, cá neci unu membru de romanu se nu remana indiferent, aici la vatr'a nóstra, oi toti se se coadune si se-si pretinda recunóscearea dreptului, ce se cuvine romani'loru cá natiune perfectu egala, cá civi si patrioti leali, cari prin neci o orima, ma neci prin vina nu se póte neindreptati séu respinge dela partea de dreptu politicu nationalu, ce-i se cuvine dupa sarcinele ce le pórtá. Neci odata nu are lipsa romanulu de mai mare franchetia in procedere, decatu acuma, neci odata de mai mare concordia si unire in simtiri atatu in caus'a alegerii oficiali-

loru, catu si in exercitarea dreptului constitutionalu de a-si representá in adunare cu mandria romana interesele natiunii sale. Se lasamu pentru exercitarea dreptului politicu or-ce interese private, tienendune strinsu de parola: D dieu! si dreptulu nostru nationalu! Se incepemu a ne stimá mai antaiu noi pe noi, déca vremu se fimu stimati si de catra altii.

O putare ioviála si amicabile, cu o inima si unu cugetu; in se la partea de dreptu nationalu, branz'a-i pe bani. Rescriptele ministeriului ungurescu si alte ordinatiuni inca voru veni inaintea congregatiunilor, si congregatiunile se 'si exerciteze dreptulu seu constitutionalu. — Boierima romana, care remasese portatórea de slepulu altora, se 'si deschida ochiui, ca romanii s'au luptatu, se lupta si se voru lupta neincetatu pentru dreptulu politicu nationalu perfectu coegalu, cá natiune, prin urmare ea se iè anteposturile in lupt'a apararii legale a acestui dreptu. Vomu sta facia in lupta si boierimea cu boierime cá se nu mai remanemu de batujoeura, cumca avemu atata boierime, cata si maghiarii si totusi deputatii si oficialii nostri, suntu mai cá corbii albi de rari. Asta e rusinea boierimii nóstre, care s'a umilitu a servi de machina la unii machiavelisti cu sacula plinu de promisiuni minoinose, orbitórie. Desteptati-ve si ve grigiti de dreptulu nationalu si de limb'a, ca asia suprematisati nu mai potemu redeveni. Nemesii romani se iè dar' lupt'a nationala in frunte, cum o luara si altii, — dar' se nu se degrade a servi lui darlóga, ci e timpulu se 'si traga jarulu la ól'a s'a si a natiunii sale cu acea resolutiune, care face de lipsa, cá se intemeiemu concordia si bun'a intielegere intre toti fii patriei. —

Clusiu. Adunarea comisii comitatului si nou'a restaurare s'a conchiamata pe 22 Iuliu. Asemenea in Solnoculu interioru pe 15. Intocma si in alte comitate cam in tempulu acest'a.

Reuniunile de honvedei er' tienúra adunarile si aici si in Turda si in 4 Iuliu tieau oficiarii de honvedei in Deva o adunare. Nu scimu, ce vréti cu honvedii. Ore nu cumva voru face sange reu atatu in aristocrati catu si intre toti cei iubitori de pace si linisce? Pentruca cine nu scie, oa honvedii sunt unu ce improspatoriu de relele revolutiunii? Cei ce vréu consolidarea concordiei in patria se se ferésca de miscari, cari potu produce altele si msi mari, — ei voru purtá resposabilitatea.

Diurnalele Clusiane sau insielatu fórté si candu pretindea necesitatea desfiintarii legiloru din 1863 cu cuventu, ca altufeliu va avé r. comisariu dificultate intru reorganizarea Ardélului. Noi suntemu cu totulu de alta creáintia, oa erá mai usioru asia, si ca cu mesur'a din urma s'au jignitu forte increderea si confidintia spre mare durere a adeveratiloru patrioti. — In tempu de asia se cerea mesuri, care se sternésca incedere si apropiare confidentiala, dupa cum provóca Es. S'a r. comisariu la intielépta procedere in cauaa restauratiuniloru. Cu forti'a nu vomu merge departe neci unii neci altii, pentruca indesieritu ve rescocoritú, ca maghiarii fora romani tocma atatu de pucinu se potu sustiené, catu si romanii fara maghiari in contra undeloru nóue comunu amenintatóre. — Istoria e martora, si ea s'a repetitu de multe ori. Se nu iubeamu neci unii catu nu potemu si inghitá. — Asia!

25/6 „Magyar Polgár“ Nr. 27 vorbindu despre fiitóra reorganizatiune municipala intr'unu artic. de fondu subscrisu de dn. redactoru K. Papp Miklos se provóca la scirea telegrafica privitóre la desfiintarea dietei si a totorou legiloru din a. 1863 et 1864, éra pe temeulu aceluasi se adrezéza catra „fratii romani“ cu acea sperantia, ca ei de acum voru incepe a intielege, cumca provocarea lorú la aceleasi legi pe viitoru ar' fi cu totulu desiérta.

La o apostrofare atatu de seriósá precum este a susu numitei foi politice noi din partene nu vomu uteza nici odata a respunde in numele „fratiloru romani“, ba nici macar in numele partitei politice la care tienemu; utezamu inse a spune acea ce audimu cu urechile nóstre si citimu cu ochii nostri, cumca „fratii romani“ dela citirea acelu sciri au inceputu a se lipi si mai multu de legile din 1863/4. In conversatiuni si in scrisu acelessi legi se numescu: „Anghir'a nóstra pentru totu de a una.“ Impregiurarea cumca pe timpulu sanctionarii acelu legi monarchulu nu era incoronatu, in ochii „fratiloru romani“ nu cum-

panesce nimicu; pentruca imperatulu si regele cá mare principé alu Transilvanii n'are nici o trebuintia de incoronare, din cauza ca asié ceva nu sta nicidecum intre conditiunile de supunere ale acestui mare principatu.

Preste acésta dn. Papp se insiéla fórté reu déca cumva crede, cu natiunea romanésca va decadá atatu de adencu, incatu se'si póta uita de esentialele conditiuni ale ecisistentii sale cá natiune. Niciodata. In acésta privintia se'si puna oricine pótt'a in cuieru. Legile din a. 1863 et 1864 sunt legi constitutionale si sanctionate dupa tóte formele. Aceleasi se mai potu schimba séu modifica totu numai prin aceeasi dieta a Transilvaniei. éra pana atunci ele voru fi pastrate cá lumin'a ochiloru.

Dn. Vas. Alecsandrescu-Ureche, unulu din cei mai neobositi literatori si publicisti ai natiunii nóstre publica tocma acum in „Romanulu“ o seria prea interesanta de articuli „Despre vechile municipii romane.“ Cercetarile sale istorice incepu tocma din timpulu Daciloru si ajungu pana in timpulu nostru. Acésta lectura ne intari din nou in vechi'a nostra opiniune, cumca in aceste tieri autonomi'a municipala mai intinsa séu mai marginita s'a pastratu p'intre tóte cutrieraturele si invasiunile de barbari prin tóte vécurile, cum si ca anume ungurii candu au venitu pe dincóce au gasitu autonomi'a si vietia municipala desvoltata cu o miie de aci mai nainte.

„Magyar Polgár“ din Clusiu Nr. 28 combate reu pe majoritatea dietei ungurene, pentruca n'a voitú a votá insurgentiloru din 1848 si 1849 fonduri si pensuni, afla ca ministrulu c. Andrassy s'a purtatu astadata tiranesce, din cauza adica, cumca elu a batutu mai tare proieptulu respectivu alu lui Col. Tieza.

— Tinerimea magiara din Clusiu a facutu din nou o musica fórté urita de pisioi, acum inse nu mai multu unu episcopu, ci parochulu unitarianu Koronka Antal din Toroczko, carele luase si elu parte la diet'a Transilvaniei in an. 1864. M. P. se pare a lauda acea fapta a studentiloru magiari, adauge totuodata, ca acelu parochu este persecutatu chiaru de catra coreligionarii sei atatu de amaru, in catu mai deunadi a fostu silitu a parasi siedintiele sindale si a fugi acasa. *Frumósa tolerantia!*

Totu in Clusiu prea on. dn. senatoru Bán István paranduse ca dn. Simon Elek iar fi disu ca ar fi furatu nu sciu ce dela o licitatiune, provóca pe acesta la duelu prin doi colegi anume pp. oo. dn. Földesi Sándor si Minorics Károly capitanulu politiei. Dn. Simon impartasi acelu scandalu reprezentantii comunale intr'o siedintia publica. Duellulu in Austri'a se pedepsese cá orima grea, acésta inse nu impedeca pe bravulu capitanu de politia din stralucit'a capitala a marelui principatu, cá se duca scrisóra provocatóre la duelu in persóna la dn. Simon.

Totu din Clusiu ne spune totu M. P. nu mai scimu a catea óra, oa acolo se pertracteza caus'a criminala a unu tiranu famosu anume Kristof, carele in anii d'antei ai absolutismului fusése acolo capitanu de politia si comisese multe si mari tiranii globindu, batendu si intemniandu pe ómeni cá unu pasha din Asi'a fara nici o cercetare mai de aprópe. Despre acestu omu spunu foile unguresci, ca dela numirea ministeriului ungurescu nu mai incetase a'lu sudui, pana candu mai in urma la unu locu publicu sudui tocma si pe Mai. Sa din cauza ca „s'a supusu la unguri.“

In obiectulu reorganizatiunii orasielor a emisu Ee. s'a D. comisariu o ordinatiune deosebita cu datu 28 Juniu, in care se prescriu realegerile oficialiloru dupa art. 23—4 alu legiloru din 1847/8.

„Romanulu“ din 17. Iuniu intr'o coresp. din Clusiu 21. Iuniu are intre altele si acestu pasagi ad bene notandum:

„Comitele Em. Pechy comisariulu regescu a raportatu aici in Pesta adeverat'a stare a lucruriloru in privintia tutoru pretensiuniloru natiunii romane din acelu mare Principatu; ministeriulu inse i-a opusu ua alta informatiune diametrale, pe care ar fi primitu-o de la ua persona mare din Transilvania, la care c. Pechy a respunsu, oa acea informatiune este amagitóre si neadeverata.“ —

Tec'a, 16 Mai 1867. (Capetu.)

Acum dupa rugationile profunde miscatorie chorulu impreuna cu tota adunarea de odata a inceputu a canta „Destéptate romane.“ —

Dupa ce s'a cantatu strof'a cea din urma „Preoti cu crucea in frunte, dlu pontifioante avendu inaintea sa pre toti domnii preoti inbracati in vestimente besericesci,“ in cea mai solida si impuitoare ordine acompaniati de melodiile corului, sau retrasu érasu in manastire, desbracanduse si esindu afara. Dupa indatinatele salutaru, neamu dusu cu totii in cas'a preotiesca a manastirei, unde fiindu cu totii adunati, unu proprietariu din Tec'a a desfasuratu, ca cum tote natiunile celea culte isi au conducatorii sei, asia provedenti'a s'a ingrigitu, cá si natiunea romana se'si aiba pre ai sei, caror'a le santemu cu stima, recunoscere si multumita, datori, — si intru acestia au escelatu pe domnii Georgiu Baritiu, Iosifu Hodosiu si Elia Macelariu, caror'a le a facutu 3 adresa deosebite si acomodate fapteloru loru, — le au asternutu spre celire, si apoi a propusu, cá deca consimtu cu aceste concepte, se le primésca de ale loru si cá atari se le subsoria.

Cu totii cei de facia in unanimu consensu, cu unu entusiasmu si intre vivate le au primitu de ale loru, — apoi sau grabitu cu totii de a le subsorie, si astfelu subscrisa, originalele prin posta erga retour recepise, sau espedatu multu stimatiloru adresati, rogundui cá se binevoiesca, cu acea sinceritate a le primi, cu care noi cu totii in 15 Maiu, neamu grabitu a le subscrie.

— De aci urma o conferintia in obiectulu congregatiuniloru in sensulu concordiei si unificarii vointieloru tuturor membriloru romani.

La prandiu primulu toastu a fostu redicatu prin unu domnu intru onorea dilei de 15 Maiu in combinatie cu prosperarea natiunii romane. — Alu doilea a fostu intru onórea si pentru indelung'a sanatate a escelentiei sale dlui Archiepiscopu si metropolitu Alesandru Sterca Siolutiu; — alu treilea prin dlu pontifioante in onórea arangeriloru acestei serbatori nationale; — dupa acea, prin arangeriulu acestei serbatori, in numele tuturor sau adusu multumita stim. dómne preotese din Milasiulu mare, carea cá si in acutu 1863, asia si astadi, cu blandetia si precautiunea economica siesi inascuta, a sciutu a ne cuprinde si multumi pre toti. —

Intre numerozii ospeti si acestei serbatori nationale din partea cea fromósa si delicata, a mai escelatu afara de mai in sensu stimat'a domna preotésa, acelu firu de margaritariu, care rumpenduse si mutanduse din cununa Transilvaniei, la Tec'a, pretutendenea, unde se infaciosieza, ne face onóre. —

Dupa améadi la 6 óre intre inbratiosieri si stringeri de mana, prin unu toastu redicatu de unu domnu din Tec'a in onórea ospetiloru, cari nu au pregetatu din departare cate de 4—8 mile de locu, cu abnegarea de aloru sale, a veni la acést'a serbare, intre vivate, ne-amu despartitu, caror'a intru adeveru le poftimu se traiesca. —

In fine trebue se amintiescu cá Dembeanu Istrate, Mihalcea Iliu, Sandoru Macsimu si Fiscuteanu Nechita, toti patru din Silivasiulu de campia, pentru poporulu celu numerosu, adunatu in numeru de mai multe sute de ómeni, au impartitu 4 vedre de vinarsu, mai multe casiuri si mai multe pani, pentru care marenimitate si prudentia neinspirata binevoiesca a primi multumita publica, poftindule la multi ani se traiesca!
Gregoriu Vitézu.

UNGARIA. In diet'a din Pest'a s'a alesu deputatiunea regnicolara pentru cá sese cointielega cu cealalta deputatiune din Vien'a in caus'a financiála. Alesii sunt: Antoniu Csengery, br. Frid. Podmanitzky, Aug. Trefort, Paulu Somsch, Colcm. Ghizy, Americu Fest, c. Wolff. Bethlen. Iulius Kauz, Georgiu Bartal, br. Gabr. Kemény — suplenti: Fr. Pulszky, Alb. Semsey. Din cas'a de susu: metrop. Haynald, br. Sennyey, br. Bela Liphthay, c. Ant. Szécsen si c. I. Nep. Zichy — suplentu: c. Fr. Zichy.

Diet'a se va amana cam pe 3 luni de dile.

Adunarea generala a Comitatulu Sáros din Ungari'a tienuta in 3 Iunie descoperi, ca in a. 1861 dupa inchiderea dietei gubernatorulu de atunci generalulu conte Mauritiu Palfy dedese contra prefecti o porunca cerculara, pentrucá aceia se ingrijésca a sterge, manji, nimici orice aru affá din acelu anu in arhivele comitateloru

hotaritu si scrisu in contra politice de atunci si pentru constitutiune. Asi'a deci prefectulu Hlavaek din Sáros ajutatu de alti doi functionari inca an manjitu cu negrela si in parte ruptu 181 documente de ale comitatulu.

In legea ce se codificá dupa datin'a vechia ca actu de incoronare, se coprinde si clausul'a despre cele diece stéguri si marce ale celoru diece provincii ale coronei unguresci. Nu scimu bine deca colorile principatelu romanesci sunt nemerite séu nu. Acei romani din Bucuresci, carii in a. 1849 facea causa comuna cu Kossuth, voru sci mai bine.

Propunere de decisiune

in caus'a diferiteloru natiunalitati si limbe.

Pentru pacificarea diferiteloru natiunalitati ce locuiescu tier'a, si pentru delaturarea a orice dubietati ce s'ar' esca in privint'a usului limbeloru, si pana atunci pana ce oestiuenea de natiunalitate si de limba s'ar' complana in modu legislatoriu — diet'a se enuncia in forma de decisiune, ca:

1. Pré inaltele bilete de mana si ordinatiuni emanate despre liber'a intrebuintiare si respective despre liber'a alegere a limbei, atatu in privint'a particulariloru catu si in privint'a comunitatiloru, jurisdictionileru si tribunaloloru — se sustienu in deplin'a loru valóre.

2. Acele determinatiuni ale legiloru, si cu deosebire art. III de la 1836, VI de la 1840 II de la 1844 si XVI de la 1847/8, atatu in catu acele restringu si respective ordina usulu limbei la particulari, la comunitati, la scaunele sante, la jurisdictioni si tribunale eclesiastice si civili — pana la alta dispusetiune legislatoria — se dechiara de suspinse. Pesta, 24 Iunie 1867.

Ios. Hodosiu,
deputatu din cerculu Bradu,
com. Zarandu. „Alb.“

CROATIA. Dupace banulu si dede demisiunea si i-se primi, in locu se denumi br. Levin von Rauch cá locotenentu banalu provisoriu si dupa acést'a se mai denumira mai multi unionisti in posturile de comiti supremi si in cele de influintia de lagvern, asia incatu unionistii au apucat acuma eodoristea in mana. Dealtumintrelea a intratu o taocere despre Crostia. Nu scimu, deca in sinulu loru are vreo insemnatate acést'a taocere.

AUSTRIA INFER. Vien'a. „W. Ztg.“ Diurnalulu imperatescu inca publica sciri din Americ'a, cari constatéza mórtea prin glontiu a imp. Macs si reportéza, ca cadavrulu imp. se afla in posesiunea presedintelui republicanu Inarez, care nu vré se lu dè afara. Se astépta sciri noue, cari se constateze evenimentulu acestu tristu dupa tota procederea lui. Imp. Macs, dupace capitulara generalii fora conditione si deveni prinsu si tractatu fora respectu personalu, a avutu in data si medilocitori pentru agratierea vietiei; pentrucá regimulu austriacu a invitatu pe Francia, Angli'a, Rusia si Prusia, cá se dè ordine soliloru sei a se face unu pasu colectivu unanimu in Washington pentru soaparea imperatulu. Republicanismulu a dechiaratu cu tirania acést'a resbelu monarchismulu. —

Tóte puterile s'au intrepusu, inse la generalii republicani nu aflara nece o respectare. — Con. G. Festetics primi insusirea de cancelarulu alu ordinulu s. Stefanu.

Sen. imp. inca se va amana indatace va alege deputatiunile si delegatiunea, fiindca tóte lucrurile mergu dupa comand'a lui Beust.

Cronica Esterna.

ROMANIA. Diurnalele din Romani'a publica denumirea de membrii ai „societatii literarie Romane pentru cultur'a limbei etc. prin re-scriptulu urmatoriu:

CAROLU I. Din gati'a lui Dumnedieu si prin vointi'a nationale, Domnu alu Romaniloru, la toti de faoia si viitori sanatate.

Asupra reportulu ministrulu nostru secretaru de statu la departamentulu instructiunii publice si a culteloru, sub No. 4980;

Avendu in vedere regulamentul pentru formarea societatei literare romane; apreciandu recomandarea ce ni se face;

Am decretatu si decretamu:

Art. I. Sunt numiti membri ai societatei literare romane, pentru cultur'a limbei, spre completarea numerulu de membri prevediuti de regulamentu;

Din Romania de peste Milcovu.

D. V. Alexandri, C. Negruzzi, V. Alecsandrescu Urechia.

Din Romani'a de dincóce de Milcovu.

D. I. Eliade Radulescu, A. Treb. Laurianu, C. A. Roseti, I. C. Maximu Gonata, din Basarabia, in loculu cavalerulu Stamate, incetatu din viétia.

Art. II. si celu din urma. Ministrulu nostru secretaru de statu la departamentulu instructiunii publice si alu culteloru este insarcinatu cu esecutarea decretulu de facia.

Datu in Bucuresci, la 2 Iunie 1867.

Carolu.

Epistol'a M. sale Pricipelui Cusa

catra Domnitoriulu Romaniei,
(tradusa in „Trompet'a Carpatiloru“ din francés'a):

Maria Ta,

„Parasindu in pripa Principatele, nu'miam pututu regula mai multe affaceri a caroru deslegare interesa starea mea privata. De alta parte, sum citatu intr'unu procesu in care pasiunile politice au amestecat numele meu si care face neaparata fienti'a mea in tiera. Pentru aceste duo cuvinte, amu de gandu se me ducu preste catu va timpu in Moldova, la mosi'a mea Ruginósa.

Romania a vediatu implinindu-se dorintiele séle cele mai scumpe, stabilirea unei dinastie care-i va asigura fitorulu dandu-i stabilitatea ce lipsea institutiuniloru séle. Inaltimea Vóstra Serenissima, acclamata de natiune, recunscuta de Sublim'a Pórta si de puterile garanti, este temeinicu stabilita pre tron. De aci inainte, Maria Ta, Romanii nu cauta se aibe alta cugtare de catu de a consolida dinastia vóstra, alta tiente de catu de a ve adjuta din tóte puterile loru in marea sarcina ce ati luat asuprave cu atatu curagiu. Convinsu ca ideele mele sunt ideele compatriotiloru mei, imi place a crede ca Inaltimea Vóstra va apretia ca reintrea mea in Principate nu póte avea nici unu inconvenientu.

„Intr'acést'a privintia, permiteti'mi, Maria Ta, a ve apune tóta gaudirea mea si a pune astfelu ua stavila interpretatiuniloru ce s'aru poté da reinturnarii mele in Moldova. Imi voin implini astfelu ua datoriu ce'mi impune atatu caracterulu meu catu si trecutul meu, fia cá cetatienu, fia cá Domnitoru.

„In 1857, la Divanulu ad-hoc alu Moldovei, am fostu unulu din cei d'anteiu deputati cari au esprimatu si sub-semnat dorintiele tieriei pentru unirea cu Valachia si pentru unu Princoipe strainu. Sperantiele nóstre nu se putura implini atunci. Mai tardiu, in 1859, voturile unanime ale ambeloru adunari imi dederu induoit'a corona a Romaniei. Inaltimea pre acestu tron, ce nu ambitionasemu, deelarariu, indata si solemnu, ca voin pune onórea mea si glori'a mea in indeplinirea dorintieloru poporulu Romanu. Fiecare scie in Romani'a ca n'amu pregetatu nici-cum a formula acést'a indatorire ce luasemu int'una scrisóre adresata, a duoa di obiar dupe alegerea mea, catre Sublim'a Pórta si Puterile garanti. Incerarile mele nu isbutira atunci si au trebuit sa asteptu unu timpu mai favorabile. Celu puoinu amu avutu multumirea de a realiza unirea Principatelu, a face din trei milióne de clacasi trei milióne de proprietari, a inapoi tieriei a cincea parte din pamentulu seu usurpatu de clerulu grecu loociloru sante, a da totoru Romaniloru fara exceptiune drepturile electorali de care era lipsita pre nedreptu marea majoritate a natiunii, a constitui puternicu egalitatea civile si politica si, in fine, a traduce in fapte mai tóte dorintiele Divanuriloru ad-hoc din 1857.

„Cu tóte aceste sarcin'a mea nu avea se fie indeplinita in ochii mei de catu in diu candu asi fi potutu cede tronulu unui Principe esitu dintr'una familia domnitóre in Europa. Inaltimea Vóstra atpututu urmari in chartiele mele sirulu acestei constante preocupari. Turburarea din 3/15 Augustu 1865 veni a proba cá pretenditii indigeni nu abdicasera inca; credinut atunci sositu momentulu de a luora, si, dupe sépte ani, de a satisfacere dorintiele poporulu romanu contra acestoru incercari antinationali. Aveti in mana, Maria Ta, scrisóre ce adresamu, la 1 Octobree aceluasi anu, Imperatulu Napoleon, cá Suveranulu care in tóte impregiarile aretase cele mai caldúrose si mai folositoare simpatie atatu Principelui Romaniloru catu si Romaniei. Maria Ta, cunosceți déra fórté bine cá

impertiam Majestatii Sele Imperiale intentione mea prea hotarita de a abdica si a cede tronulu unui Principe care 'mi aru fi datu garantie serioase pentru fitorulu tieri mele. Aveamu onorea totudeodata de a felicita bine voitorele consilie ale Imperatului pentru alegerea acestui Principe. Duoe lune mai tardiu, la deschiderea sesiunii corporiloru legiuitoru, mesajulu meu reamintea Romaniloru fagaduintiele mele din 1859.

„Fia in capulu tieri, fie alaturea cu voi, diceamu reprezentantiloru natiunii, Eu voiu fi tot-d'a-una ou tier'a, pentru tiera, fara alta tiente de catu vointi'a nationale si marile interese ale Romaniei. Eu voiescu se fie bine sciutu, ca nici una data persón'a mea nu va fi una impedicare la ori-ce evenimentu, care a permite de a consolida edificulu politicu, la a carui asediare am fostu fericitu a contribui.

„In Alecsandru Ion I, Domnu alu Romaniloru, Romanii voru gasi totdeauna pre colonelulu Cuza, pre acelu colonelu Cuza care a proclamatu in adunarea ad-hoc si camera electiva din Moldova marile principie ale regeneratiunii Romaniei, si care, fiindu Domnu alu Moldovei, declarà oficialmente Inalteloru Puteri garanti, candu primiea si coron'a Valachiei, ca elu primesce acésta inducita alegere cá expresiunea neinduoelnicu si statornicu a vointiei nationale pentru unire, — inasa numai cá unu depositu sacru.“

„Astadi, Maria Ta, tóte dorintiele mele s'au implinitu! Acestu depositu sacru a fostu pusu in manele vóstre, de Romani insi, si singur'a mea parera de reu este ca n'amu avutu timpu se vi-lu oferescu eu insu-mi si in numele loru. Acésta ar fi fostu pentru mine cea mai frumoasa respata si adeverata incoronare a Domniei mele.

„Am creditu de datori'a mea se dau aceste explicatiuni M. Vóstre. Nu me inducescu ca Maria Ta le va priimi cu aceea buna credintia care mi le a dictatu.

„Redevenindu simplu cetatienu in tier'a mea, aspiu numai la fericirea de a gasi in ea, cu famili'a mea, ecasientia pacinicu si rezervata care convine deprinderiloru si pozitiiunii mele. M'asi crede fericite mai cu séma, Maria Ta, de asi avea una-data ocaziunea a ve repeta in persóna asigurarea sentimenteloru mele si de a ve exprima dorinti'a mea pentru fericirea si durata domniei si dinastiei Inaltimii Vóstre Serenissime. (Semnatu) „Principe A. I. CUZA.“

Epistol'a — asta r'are lipsa de comentariu; dorimu numai se potemu citi si respunsulu la ea.

Maria s'a domnitorulu fù priimitu in Jassy fórte frumosu, cu conductu de tortie si iluminare. A visitatu institutelu si plecà la monastirea Nemtiu, de unde earasi se va reintórce in Jassy.

Domnulu C. A. Rosseti si dede demisiunea de membru la susnumit'a societate dicundu, ca ei lipsescu variatele si specialele cunostintie ce trebuie se le aiba unu membru dintre cei cari trebuie se pun'a temelile unei limbe.

Reporturile sosite despre starea cerealeloru suntu fórte imbucurátore si in Moldova si cu deosebire papusoiulu (porumbulu, cucuruzulu) promite o imbelsingare ne mai pomenita, granulu inca s'a apucatu fórte bine, fiinduca ploia a fostu deajunsu. Asemenea date imbucurátorie priimim si dia Romania de dincolo de Milcovu.

„Monitorulu“ cuprinde unu comunicatu, care merita a se lua in consideratiune pretutindinea si a se face asemenea. Elu invita pre toti cei ce scrisera despre progresulu séu regresulu causei scolare in Romani'a, cá se onore die cu presentia loru esamenele publice, cá apoi se póta refera cu deplina sciintia si cunoscintia despre starea lucruriloru. Asta este o raritate prin Monitorie, care apromite o epoca de auru pentru institutiunea tinerimii. Macaru de ar' resosi epoc'a lui Augustu pentru Romani. Ordinulu de di catra guardi'a civica romana.

Romanulu ne aduce si acésta ordine indreptata catra guardia de inspectorulu generalu alu gardei generalu Nicolae Golescu, care cuprinde, cá capitanulu Radu Mihaiu oficiu de infanteria ia presentatu unu regulamentu tradusu dupa celu din Francia din 1865 si acestu regulamentu inlesnitiosu, care usurédia sarcin'a guardistulu de a invetia meseri'a de ostasiu aprigu, lu introduce ca singurulu regu-

lamentu pentru instructi'a gardei civice din tóta Romani'a. Elu coprinde scóla de soldatu, scóla de plotonu si scóla de batalionu, servitiulu pietiei si onorile funebre. Va mai esi dela 1 Juliu unu diurnalu in Jassy intitulatu „Originea“ diaru literariu, sciintificu si religiosu. Pareni-se ca acésta este alu 45 diurnalu romanescu. In acésta epoca serioasa le dorimu la tóte sucesu bunu, spiritu de concordia, unirea puteriloru si unu resultatu fericitu pentru viitorulu natiunii, caruia trebuie se i strigamu neincetatu: lumina! lumina! lumina! Se nu se afle nici unu sufletu orbecatoriu intre romani, care se nu suspine pentru orice reu si se nu se bucare de orice bine, provina elu dela ori si cine, pentru binele natiunii. Chiaru si candu s'ar audi cineva repetendu cuvintele lui Caligula indropate catra bun'a sa Antonia in Suetoniu, amenintiandu, pentru ca lu monitá, se fia dreptu si iubitoriu de virtuti in cuvintele: „Iète pe seama, mie mi e iertatu orice, in contra vercu“, neci atunci se nu incetamu a predicá concordia, pace si buna voire care sunt ficele luminei pentru fericirea binelui publicu.

Pusatiunea Europei in momentul de facia e domnita de incordarile, ce reincepu a se ivi la lumina intre Franci'a si Prusia pentru caus'a Schleswigulu de nordu. Prusi'a ad. indreptase o nota catra Danimaroa, in care din principiulu simpatiei naturale nationale ei spune Danimarcei verde si pe facia, ca tractatulu de pace dela Praga nu obléga intru nemicu pe Prusi'a, cá se paraséca pe fratii sei de unu sange, lasandui se-si pérda dreptulu nationalitati, alu datineloru si usantieloru s'ale, parasi in ghiarale unei natiuni straine. Prusi'a cá germara nu póte suferi, cá fratii ei de unu sange din nordulu Schleswigulu se se subordineze unei constitutiunii, care n'are neci o garantia pentru securitatea viitorulu nationalitatii loru. Deci én auditu — ce pretinde national'a Prusi'a dela Danimarca in favorea aperiarii nationaliloru sei. — Prusi'a intréba ad. pe regimulu Danimarcei, déca se afla in stare a face astufeliu de intocmiri si a luá astufeliu de mesuri, cari se de garantii de adiunsi, cumca in casu, candu i s'ar cede partea Schleswigulu de nordu, nationalii ei germani voru fi destulu de scutiti si ascurati in dreptu politicu nationalu pentru a-si supastra totu caracterulu si datinele s'ale nationale. Unu faou simile cá acest'a ar presupune o cultura mare de simtiulu nationalu. — Totuodata ei cere respunsu, déca nu vré, séu nu póte face acést'a se se dechiare; totuodata se deschiare déca vré se iè si o parte din detorii, ce ar' cadé pe partea cedenda. —

Se scie, ca in partea aceea sunt locuitorii preponderanti dani.

Francia in puterea principiulu nationalitatii pretinde acum, cá votulu universalu se decida acésta causa, ceea ce Prusiei nu-i vine la socotéla. Tractatulu de Praga e dar' sementia de unu rebelu aprópe.

FRANCIA, dupa cum se dechiarà unu ministru catra comisiunea bugetaria, a intrebutiatu pentru ecuparea armatei o suma mare de 117 milioéne numai dela caus'a Lucsenburgulu incóce. Ministrulu mai dechiarà, ca Franci'a in 6 luni are la dispusatine 750,000 soldati bine armati si ecupati, ér' pentru marina se cumparara din Americ'a 2 fregate ferecate cu 14 milioéne. Pre longa acésta dechiarare dice „Pres'a“ parisiana, ca ea scie, ca in scurtu se va contra-ge si unu imprumutu de 750 milioéne. — Mai de aprópe dar' amenintia rebelu cu Prusi'a in caus'a nationala danimaroa si de ecilibriu europénu, si atunci se voru reversá luptele nationali in tóta Europ'a, candu e posibilu, ca Prusi'a, Rusi'a si Americ'a de o parte si voru da in capu cu celelalte puteri medinale — occidentale. —

Serbi'a pentru casu eventualu si face unu oopru de voluntiri de 20,000 in care primesce pe toti slavii, cari au servitu in tieri straine. —

In Bulgari'a se continuascenele de maoulu. In Albani'a au apucatu arm'a si albanezii dictandu conditioni pasiei, care fù silitu a le si primi. La Rusciucu omorira turcii 20 Serbi, cari mersera in ajutoriu la bulgari. —

Proiectu de limbe. Pentru curiositatea celoru ce astépta isvoru din pétra séca, datóriu de viatia nationala, in sensulu eroiloru de nationalitate, atingemu aici, ca in 28 Juniu s'a impartitu intre deputati ei proiectulu de lege pentru nationalitati, care de unii se numesce liberalu, pana candu altii ar socoti, ca e mai periculosu, decatu candu n'aru ecasista nici o lege de limbi, ci ar fi ramasu in dominiulu paciei si alu concordiei limbá latin'a oa oficiala. Déca vreau se scriu in limb'a materna si me afu totudeodata silitu a compune aceea si in limb'a magiara d. e. protocollele corporatiuniloru de suptu veghiarea statulu, atunci suntu strimtoratu ami abandona si parasi cultivarea si devoltarea limbei mele nationale, pentru cá se mi simplifia si impucinezu lucrulu. Dar apoi paragrafulu 5, 6 si 7 din acelu proiectu ne mai espune si la unu doplu periculu: 1) cá insusi clerulu se fia silitu pre calea legiei a intrebutiati'a limb'a matriouloru, a corespondintii si protocolleloru, déca nu si a altariulu, dupre mandatulu capiloru bisericesci, hei dar apoi capii bisericesci potu se devina renegati séu si de alta natiune si atunci cine nu va asculta de porunc'a loru e calcatoru de lege si rebelu: deci mai mare e periculu de a perde limb'a decatu de a o puté desvolta in puterea acestui proiectu. Serman'a Cassandra inca a fostu rapita dinaintea altarulu, cu tóte ca proroci'a ei erá adeverata! —

Se traducemu, susu atinsii paragrafi din proiectulu subcomisiunii dietei pestane; ei suna asia:

§ 5. Comunele besericesci — fara a se vatemá drepturile legali ale mai mariloru loru besericesci — (cetesce acum aici §1u 6) — in privinti'a limbei purtarii matrioulu loru, a limbei de invetiamentu in scólele loru si preste totu pentru purtarea afaceriloru comunei besericesci, potu dispune liberu. — (Dar' déca capulu besericescu iar' veni tónele a porunci se se póte in limb'a maghiara, in puterea §1ui 6 carei da dreptu a porunci, mai potu dispune liberu?) —

§ 6. Ver-care déregatoria mai 'nalta séu cea suprema besericésca póte determiná dupa placere limb'a protocolulu si a purtari afaceriloru sale, ear' déca limb'a acést'a nu este cea maghiara, protocolulu dia privinti'a supra veghiarii de statu trebuie se se póte si in limb'a maghiara. — (Atunci mai bine facu unulu latinesce). —

„In oare limb'a se se tiena comunicatiunea imprumutata in unulu si acelasu districtu bisericescu, despre acésta are se decida déregatori'a suprema bisericésca a acelu districtu.“ (De ecemplu cutare oapu besericescu are tónele séu simpatia catra magiarismu; va emite o porunca catra toti protopopii, preotii si midilocitu catra tóte comunele bisericesci cá se scria toti in limb'a magiara, atunci cine nu va asculta de lege va fi rebelu, nu numai bujtogatau). Passagiulu ultimu alu proiectulu e si mai mai, ca elu suna asia:

„Limb'a de comunicatiune a deosibiteloru bisericici intre olalta e numai limb'a maghiara.“

Paragrafulu 7 cuprinde, ca orice beserica póte pretinde ajutoriu din partea statulu dupa modalitatile legii de invetiamentu; ad. atunci trebuie se priiméca si limb'a maghiara. Ex ungue leonem, tóta tendenti'a e a maghiarisa ou apucatu fine. Vomu vedé cum se voru sprima deputatii asupra acestui proiectu, care bona fide se potea totu cuprinde in vreo cateva siere categorice, ad. verce poporu are dreptu a se folosi de limb'a s'a in tóte afacerile de orce natura pana la regimu. Asia se póte vorbi de egalitate, altufeliu remane numai una satira. Cu legi de aceste teudentiose, elastice amu fi in celu mai mare periculu de totala desnacionalisare. Asia mai bine dati se rehabilitamu cu totii limb'a latina de limb'a oficioasa a tectatulu de legi si intra oficia si de aici egalitate perfecta de limbi la orce desbateri. Si dintr'odata concordia intre natiuni e restabilita dur'averu si salutarmente. —

Novissimu. In districtulu Nasendulu s'a intr'odusu dreptulu statariu pentru lotrii séu omoruri lotresci. —